

תוכנית
מובילי דרך
מחזור ב'

דלת אחר דלת... אחר דלת
מי יביאני אל זה אשר מבקיע את הפתחים
אעזר בו ויובילני אליך
הים נעל את חופו
והלילה הוריד את טלאי אריגיו
והשמש, רפו ידיה מדרך ארצה
והיום קפל את גלימתו
הזמן זרם לו...
ואין עוד מועדים שיקבעו את יומנו...
או שפא את ישנו...
לא נותר ענן אכזב להשלותנו
לא צפור לא נפש חיה
לא נותר על האדמה דבר זולת המקל המנחה אותנו
שקשיחותו היא לפלא בעינינו.

מי מוזפר, משוררת עירקית, דלתות
"קולות מן הים האחר- שירת נשים ערביות בת זמננו"

הזדמנויות

תוכנית
מובילי דרך
מחזור ב'

החקלאים מתקיימים מגידולים חקלאיים. אבל החקלאים
אינם מצמיחים את הצמחים. הם אינם מחברים את השורשים
לקרקע, אינם מדביקים את עלי הכותרת ואינם צובעים את
הפרי. הצמח מגדל את עצמו, ואילו החקלאים והגננים מספקים
את התנאים הדרושים לגידולו. חקלאים טובים יודעים מה הם
התנאים האלה, ואילו חקלאים גרועים אינם יודעים זאת. הבנת
מרכיביה הדינמיים של הצמיחה האנושית חיונית לקיומן של
התרבויות האנושיות ולצמיחתן העתידית, בדיוק כמו הצורך
להבין את המערכות האקולוגיות של עולם הטבע, שבו אנו
תלויים בסופו של דבר.

ד"ר קן רובינזון, אנגלי-אמריקאי יועץ לפיתוח
יצירתיות וחדשנות בחינוך ועסקים, "המקום הנכון"

צמיחה

תוכנית
מובילי דרך
מחזור ב'

תרגישו בבית

תרגישו בבית. העולם הוא שלכם לא פחות משל אחרים, אלה הנוהגים כאילו הם אדוניו ובעליו של העולם. אלה הסבורים כי המעמד שלהם הוא איזה משהו שכמו נועד להם. כאילו הטוב נושר עליהם משום שהם כאלה טובים והם נולדו להיות כאלה. גם אם הם נוהגים כך, הרי שהם בעליו הלא חוקיים של העולם. הם מבקשים ליטול אותו מכם שלא מתוקף מוסרי. הם לא שליחיו של אלוהים ואין בהם משהו טוב או יקר או עליון מכם.

תרגישו בנוח. אל תורידו מבטכם, אל תסתגרו בביתכם, אל תתנצלו על מי שאתם. העולם הוא גם ביתכם, אתם ראויים לו והוא ראוי לכם. ומה שטרם ראוי בו לכם ומה שבכם טרם ראוי לו – בעמל, ביזע ובדמעות יהפוך להיות.

חילי טרופר, איש חינוך וחברה,
"שביל בעולם, עוד מחשבות על חינוך"

בית

תוכנית
מובילי דרך
מחזור ב'

ההיפך מאהבה אינו שנאה, הוא אדישות. ההיפך מאמנות אינו
כיעור, הוא אדישות. ההיפך מאמונה אינו כפירה, הוא אדישות.
וההיפך מחיים אינו מוות, הוא אדישות.

(אלי ויזל)

אלי ויזל, עיתונאי, פילוסוף וסופר יהודי-רומני-אמריקאי
מתוך - חילי טרופר, שביל בעולם עוד מחשבות על חינוך

היפוד

תוכנית
מובילי דרך
מחזור ב'

אנשים פרחים הם דבר רך
ומעצם היותם יפים וענוגים
כפרח המקשט את השדה
אתה נמלא רכות וחשש עליהם.
פרח הנפגש עם פרח מאתר את מהותו.
לפעמים גם אטד הוא פרח.
צריך רק להבחין.

אמירה הס, משוררת, ציירת ושחקנית ישראלית
מתוך - חילי טרופר, "שביל בעולם עוד מחשבות על חינוך"

חיים

תוכנית
מובילי דרך
מחזור ב'

על פי אמונתנו, בכל אחד ואחד מצויה לפחות "נקודת אור" אחת שחובה עלינו לגלותה ולהעצימה, שכן משגילינו "נקודת אור" אחת, יצרנו קרקע פורייה להתפתחותן של נקודות חדשות. כך, חיפשנו "נקודות אור" בקרב התלמידים, המורים וכל צוות העובדים. בכל כישרון שהפרט הפגין, אינו "נקודת אור" שאותה צריך לחזק משום שהיא תוביל לגילויים ולהתפתחותם של כישרונות נוספים.

ד"ר רחאב עבד אלחלים, מייסדת בית הספר
הניסויי 'אלרואא' במנשייה-זבדה, "תאוריית נקודת האור"

אור

תוכנית
מובילי דרך
מחזור ב'

אגני משעול |

קמתי רע,
לא פתחו אותי טוב,
הייתי צריכה להבריק
ויצאתי מט.

אגני משעול, משוררת ישראלית,
מתוך - "נופי נפש"

דימוי עצמי

תוכנית
מובילי דרך
מחזור ב'

אברהם חלפי | ■

עם קמץ שמים ביד
הייתי עובר את חיי.
הייתי חוצה את הים
ברגלי
עם קמץ שמים ביד.

אברהם חלפי, שחקן תיאטרון ומשורר ישראלי
מתוך- "נופי נפש"

משא / מסע

תוכנית
 מובילי דרך
 מחזור ב'

המקום שבו אנו צודקים | יהודה עמיחי

מן המקום שבו אנו צודקים,
 לא יצמחו לעולם
 פרחים באביב.

המקום שבו אנו צודקים
 הוא רמוס וקשה
 כמו חצר.

אבל ספקות ואהבות עושים
 את העולם לתחום
 כמו חפרפרת, כמו חריש.
 ולחישתה תשמע במקום
 שבו היה הבית
 אשר נחרב.

יהודה עמיחי, משורר ישראלי
 מתוך - "נופי נפש"

פריחה

תוכנית
מובילי דרך
מחזור ב'

ימי שמש | שלמה טנאי

כדאי לשמר על יחסים
טובים, קבועים, עם השמש;
להתראות עמה יום-יום,
אפילו לשעה, אך להתמיד.

היא לא תשים לב כלל
אם לא תופיע לפגישות.
היא את שלה תלהט
גם אם תגור בחשך.

אין צורך להביט בה, לא ולא.
רק לעשות דברים שונים ואחרים.
והעקר: להמצא עמה בלי מחצות,
אפילו לשעה, אך להתמיד.

שלמה טנאי, משורר ישראלי, הוגה רעיון שבוע הספר העברי

התמדה

תוכנית
 מובילי דרך
 מחזור ב'

חלומותי — אפלו הם אינם מאכלסים כְּראוי.
 בדידות בהם יותר מהמונים והמלה.
 מפעם לפעם יסור לרגע אי-מי שנופטר זה מכבר.
 את הידית מסובכת יד יחידה.
 מסביב לבית ריק צומחים פגומי הדלים.

מהמפתן אני יורדת בריצה לעמק
 דומם, שאינו שנה לאיש כביכול, שאבד עליו כלח.

מנין לי המרחב הזה שבתוכי —
 אינני יודעת.

ויסלבה שימבורסקה, משוררת פולנייה,
 מספר עצום [פתיחה], "שלהי המאה"

בדידות

תוכנית
מובילי דרך
מחזור ב'

ילד חופשי שואל שאלות כלי עכבות, משום שהוא רוצה להתקשר. אם
אין מבינים את שאלותיו, הוא מאמין ששאלותיו או הערותיו שונות מאלה
של חבריו, ואז הוא יחוש חוסר ביטחון ולא יעז להציג שאלות נוספות. **אם**
אין השאלה נשאלת — נשאר הספק. אך אם הילד שואל, הוא עשוי לזכות
באישור להמשיך ברעיונותיו ובעבודתו. על האנשים שבסביבת הילד לספק
לו אווירה, שבה ירגיש חופשי דיו להעז לשאול את שאלותיו. אם הוא יזכה
להבנה, הוא יעמוד בעובדת שונותו, וינצל את היכולת שלו בצורה חיובית,
מתוך חופש וביטחון.

אריקה לנדאו, מייסדת המכון לקידום
נוער שוחר אמנות ומדע, "האומץ להיות מוכשר"

בטחון

תוכנית
 מובילי דרך
 מחזור ב'

אני מתדפקת על דלתה של האבן.
 — זו אני, הכניסיני.
 רצוני להכנס אל תוכך,
 להתבונן סביב,
 לשאף אותך אל קרבי כנשימה.

— לכי מכאן — אומרת האבן. —
 אני אטומה לגמרי.
 אף בהיותנו מרסקות לרסיסים
 נהיה אטומות לגמרי.
 אף בהשחקנו לחול
 לא נכניס איש.

ויסלבה שימבורסקה, משוררת פולניה,
 שיחה עם אבן [פתיחה], "שלחי המאה"

קושי

תוכנית
מובילי דרך
מחזור ב'

המפתחות הפותחים דלתות
הם אותם המפתחות הנועלים דלתות
והמפתחות התלויים בצנאָרם בשרשראות
להם נותר רק צליל קולם המתגלגל
אך המפתח הגווע בכיסי
מזכיר לי שהגיע הזמן
להיות אשה נבונה
שגרה בבית
ללא מפתחות... ללא דלתות

פאטמה קנדיל, משוררת מצרייה, דאגות כאובות זעות לפתע [פתיחה]
מתוך - "קולות מן הים האחר- שירת נשים ערביות בת זמננו"

תזכורת

תוכנית
 מובילי דרך
 מחזור ב'

אני נהנית לשמוע שירים בעברית, אבל העדיפות שלי זה אנגלית.
 הרבה אומרים שהתפישת שלי ישראלית. אבל בגלל שאני לא
 גדלתי פה התפישת שלי היא אחרת. יש קונפליקט: להתאים את
 עצמי לסביבה אבל גם לשמור על האוצר שיש לי, כי בעצם מה
 שיש לי זה אוצר. הילדים כל הזמן אומרים: "עוד פעם את עם
 האנגלית שלך." הם לא מבינים שזה הדבר היחיד שמקשר אותי
 עכשיו עם ארצות-הברית. כל החיים אני עולה חדשה, אני
 ישראלית. תמיד תישאר בי העולה החדשה.

יוליה מירסקי, פסיכולוגית, מרצה וחוקרת הגירה,
 [סיפרה של שרה, קטע] מתוך - "ישראלים: סיפורי הגירה"

אוצר

תוכנית
 מובילי דרך
 מחזור ב'

א ותקרבנה בנות צלפחד, בן-חפר בן-גלעד בן-מכיר
 בן-מנשה, למשפחות, מנשה בן-יוסף; ואלה, שמות
 בנותיו--מחלה נעה, וחסלה ומלכה
 ג ותעמדנה לפני משה, ולפני אלעזר. ותראה
 הכהן, ולפני הנשיאם, וכל-העדה--פתח אהל-מועד,
 ד אבינו, מת במדבר, והוא לא-היה בתוך. לאמר
 העדה הנועדים על-יהוה, בעדת-קרח: כי-בטאו
 ז למה יגרע שם-אבינו. מת, ובנים לא-היו לו
 ח בתוך משפחתו, כי אין לו בן; ותנה-לנו אחזה, בתוך
 ט לפני, ה ויקרב משה את-משפטן. אחי אבינו
 יוהוה. {פ}

במדבר כז, פתיחה

יוזמה

אֶפְשָׁטִיין, הַמּוֹרָה שְׁלִי לַמְּתִימָטִיקָה,
 אֶהֱבֵה לְהוֹצִיא אוֹתִי לְלוֹחַ.
 אָמַר שְׁהֶרָשׁ שְׁלִי מִתָּאִים רַק לְכּוֹבֵעַ.
 אָמַר שְׁצַפּוֹר עִם שְׁכָל כְּמוֹ שְׁלִי
 הִיָּתָה עָפָה אַחֲרָה.
 שְׁלַח אוֹתִי לְרַעוֹת אֲנִיִּים.

עֲכָשִׁי, בְּמִרְחָק שָׁנִים מִן הַמִּשְׁפָּט הַזֶּה,
 כְּשֶׁאֲנִי יוֹשֶׁבֶת תַּחַת הַדֶּקֶל
 עִם שְׁלוֹשֶׁת הָאֲנִיִּים הַיְּפִים שְׁלִי,
 אֲנִי חוֹשֶׁבֶת שְׁאוּלֵי הַרְחִיק אֲזִי לְרֵאוֹת,
 הַמּוֹרָה שְׁלִי לַמְּתִימָטִיקָה,
 וְהַצֶּדֶק הִיָּה עִמּוֹ,

כִּי אֵין מָה שֶׁמִּשְׁמַח אוֹתִי יוֹתֵר
 מֵאֲשֶׁר לְרֵאוֹת אוֹתָם כְּעַתָּה
 עֲטִים עַל הַלֶּחֶם הַמְּפוֹרָר,
 מְכַשְׁכְּשִׁים בְּזַנְבָם הַשְּׂמֵחַ,
 קוֹפְאִים רָגַע דּוֹם
 מִתַּחַת לְרִסְיֵסִי הַמֵּיִם
 שֶׁאֲנִי מִתִּיזָה עֲלֵיהֶם
 מִן הַצִּינּוֹר,
 זוֹקְפִים אֶת רֹאשָׁם וְגוֹפִם
 נִמְתַּח אֲזִי כְּזוֹכֵר
 אֲגָמִים רְחוּקִים.

מֵאֲזִי מֵת כְּבֵר הַמּוֹרָה שְׁלִי לַמְּתִימָטִיקָה
 וּמִתְּנוּ גַם בְּעִיּוֹתַי שֶׁאֵף פֶּעַם לֹא עָלָה בְּיָדִי
 לְפִתּוֹר.
 אֲנִי אוֹהֶבֶת כּוֹבְעִים,
 וְתַמִּיד בְּעָרֵב
 כְּשֶׁהַצִּפְרִים חוֹזְרוֹת אֶל תּוֹךְ הָעֵץ,
 אֲנִי מְחַפֶּשֶׁת אֶת זֹאת שֶׁעָפָה אַחֲרָה.

אגִּי מִשְׁעוֹל, מִשׁוֹרֶרֶת יִשְׂרָאֵלִית, אוֹזִים
 "בִּיקוֹר בֵּית"

תוכנית
מובילי דרך
מחזור ב'

”תמונת עתיד”

תוכנית
 מובילי דרך
 מחזור ב'

אני דף לבן
 ואני מחליט
 באילו צבעים אשתמש.
 גם אם דיו ישפך
 וכתם יציף את דפי
 אקפץ אגרופי
 ואמשיך
 לנסות
 להחליט:
 אני דף לבן

גיוּרָא פִּישֶׁר, משורר ישראלי, אמשך, "צירי חיים"

עקשנות

תוכנית
מובילי דרך
מחזור ב'

כתיבה ראשונית היא אחת הדרכים לגעת באמצעות המילים ברבדים הפנימיים של הכותב. זוהי כתיבה הנובעת ממעמקי הנפש, כתיבה ספונטנית, חופשית, לא מבוקרת, שאינה כפופה להיגיון ולדרכי הארגון האסתטי של הספרות.³ ההתנסות בכתיבה ראשונית משחררת את הכותב מהצנזור המעכב ומאפשרת לו להתחבר לעולמו הפנימי ולדלות משם דימויים, העשויים לשמש אותו בהמשך התהליך היצירתי.

אילנה אבן טוב - ישראלי, מחנכת, סופרת
"תנו לי לדבר/ כתיבה יצירתית עם נוער יוצא אתיופיה"

לגעת

תוכנית
מובילי דרך
מחזור ב'

ואם האיש העומד באמצע ירושלים
הוא נער עור למשל
בן חמש עשרה למשל
בפנת קינג ג'ורג' יפו למשל
והוא בין שאון לשאון
בין השאון של העיר
לבין השאון שבבלב
והוא מחכה לעבר את הכביש
ואפלו מקל אין בידו
לאותת
והנה יבוא איש למשל
ויאמר לו
ילד, לך הביתה ילד
"...למה לך ילד"
והוא בשלו
יעמד וימתין
עד לרגע הנכון
עד לשקט המתאים
ויעבר
ויגיע למחוז חפצו
אל המפעלים הגדולים שבבלב

ארוז ביטון, משורר ישראלי,
פסיכולוג ועובד סוציאלי, זוכה פרס ישראל לשירה

סבלנות

ISRAEL

ישראל

גלויות דואר • CARTE POSTALE

תוכנית
מובילי דרך
מחזור ב'

מנחים בעזרת "גלויות"

מטרה – ליצר שיח חינוכי, תרבותי, הומאני
סטינג – מעגל משתתפים עם או בלי שולחן במרכז
כמות משתתפים – רצוי 7 אפשר עד 10 כולל מנחה

- את ה"גלויות" יש לסדר במרכז כשהמילה גלויה והטקסט ניסתר
- כל אחד ואחת מהמשתתפים יבחרו גלויה וישתהו לרגע על תכנה
- המשתתפים יוזמנו לשתף בתוכן הגלויה שהרימו: מילה, שורה, הטקסט כולו או תובנה ומחשבה שהתעוררה בעקבות הקריאה
- את הדיון ילוו 3 שאלות גנריות ופתוחות*. את השאלות ניתן ורצוי להתאים לנושא עליו מדברים [דוגמא מצורפת]
- מומלץ להדפיס למנחה קובץ עם כלל הטקסטים
- מטרת הגלויות ליצר שיח ולכן על המנחה לאפשר שיחה זורמת, ללא היצמדות יתרה לטקסטים, ועם זאת לזמן הכנסה והוספה של קמעים מהטקסטים במהלכה.
- חשוב - בשל אופי ה"גלויות", על המשתתפים להפנות יתר קשב לדובר/ת ועל הדוברים להשתדל להקריא ברור ובקול.

---

1. 3 שאלות פתוחות לדוגמא -
2. שתפ/י בסיפור אישי, איפה המילה או הטקסט שבחרת פוגשים אותך כרגע?
3. איך הטקסט על הגלויה מתחבר בעינייך לנושא?
4. מה היית לוקח/ת מהשיח הנוכחי לעצמך? לחניכך??

”בואו נדבר גליות”